

KÜLÖNFÉLÉK.

A „*Congrès international de l'art public*“-ben való részvételre, a magyar kormány képviselőjében, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr e lapok szerkesztőjét küldötte ki. A kongresszus, mely a művészeteknek a közérzésbe való átültetési módjait, törvénykezési, szociális és gyakorlati szempontból foglalkozni, Brüsszelben, szeptember hó 24-től 29-ig tartja üléseit.

Két pályázati felhívást mellékelünk folyóiratunk mai számához. Az egyik a közelebb már kibocsátandó új okmánybélyegek tervrajzairól szól; a másik az orsz. Iparegyesület érmeihez tartozó oklevél tervrajzára vonatkozik. Mindkét pályázatra felhívjuk olvasóinknak, első sorban pedig művészeinknek a figyelmét. Őszintén örvendünk, hogy a két nagy érdekű pályázatról a Magyar Iparművészet útján vesz tudomást a magyar közönség s ama bizalmunknak adunk kifejezést, hogy művészeink lelkes gárdájának jelesbjei, ez alkalommal teljes számban résztvesznek a nemes versenyben.

Pályázati eredmények. Az 1900. évi párisi nemzetközi kiállítás XII. XV. magyar főcsoportjának elnöksége által f. é. június havában kiírt titkos pályázatokra f. é. szeptember hó 15-éig, mint a pályázatok szabályszerű határnapjáig, a következő pályamunkák érkeztek be: I. A kiállítási terület felosztása, díszítése s a kiállítandó iparmű-

vészeti termékek csoportosítására nézve beérkezett három pályamű, melyeknek jeligéi: 1. *L'année prochain.* 2. *Patrona Hungariae.* 3. ^{MM}_C. II. Az iparművészeti tárgyakra nézve beérkezett összesen tizenhárom pályamű. Ezek jeligéi: 1. *Szegfű.* 2. *A magyar nemzeti stylus renaissancea.* 3. *Crocus.* 4. *Stella.* 5. *Campanula patulia.* 6. *Helios.* 7. *Talpra iparos.* 8. *Alkalom.* 9. *Századvégi.* 10. *Páris.* 11. *Secessio.* 12. *Emlékezzünk régiekre.* 13. *Gallé.* A pályatervek f. hó 18-ától kezdve, tíz napi időtartamra az Iparművészeti Múzeumban ki vannak állítva.

A Bálint Sándor-féle pályázatban, mely f. évi július hó 1-én járt le, egyes jury tagok hosszabb távolléte miatt nem lehetett ez ideig a döntést megejteni. Mindössze három pályamű érkezett be, melyek felett a napokban ítél a jury. Az ítélet eredményét lapunk legközelebbi számában fogjuk közölni.

Pályázat. A „Műbarátok köre“ a következő három művészi alkotásra hirdet pályázatot: 1. Kisebb színezett terra-kotta szobor, mely fölfogást és kivitelt illetőleg a Tanagra-szobrocskák sajátosságait tüntesse fel, de e mellett magyaros és modern legyen. Magassága legfeljebb 20 cm. lehet. Csak teljesen kész és kidolgozott munkák vétetnek figyelembe. Viasz, agyag, stb. minták ki vannak zárva. Jutalma özv. gróf Pálffy Pálné adományából 100 frt. 2. Gobelin

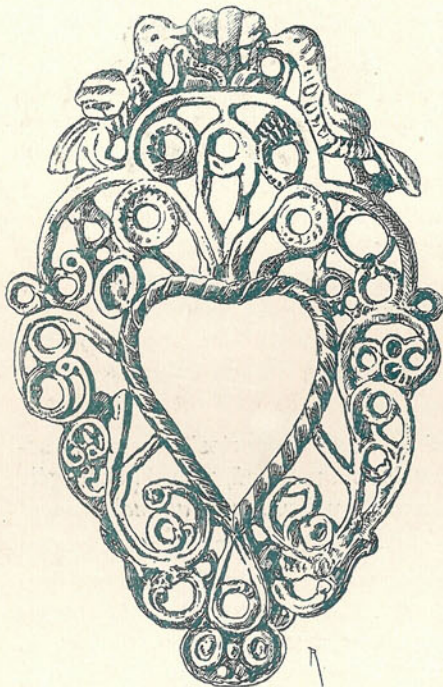
módjára festett dekoratív panneau, szoba falának díszítésére. A művész a tárgyat sza-

múbarátok körének elnöke. *Dr. Szendrei János*, titkár.

A párisi ezidei Szalonban ezúttal először szerepel egy magyar miniatürista. *Oskó Lajos*nak három miniatür festménye van ott kiállítva, a melyek közül az egyik *Wlassics Gyula* dr. vallás- és közoktatásügyi minister nejét, a másik *Lipthay Béla* bárót, a harmadik a művész feleségét ábrázolja.

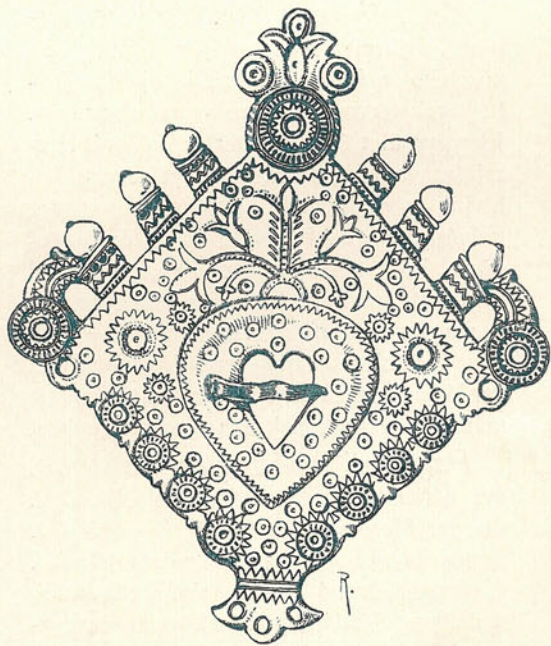
Magyarországi paraszt csattok.

Dékáni Árpád halasi tanárnak a legutóbbi számunkban megjelent cikkelye nyomán közzétett fölhívásunk nem volt eredménytelen, a mennyiben újabban is egy rendkívül érdekes csattgyűjteménynek kiválóbb példányai után készült fényképeket lapunknak beküldötték. A beküldő, *Thomka Gyula*, besztercebányai árvaszéki elnök, — kinek ez úton kifejezzük hálás köszönetünket. — Zólyom és Gömörmegye éjszaki részeiben gyűjtötte azokat. Mindannyian sárgarézből vannak öntve. Díszítésük igen változatos formákat tüntet fel.

FELSŐ-MAGYARORSZÁGI ÖVCSAT (SZPINKA).

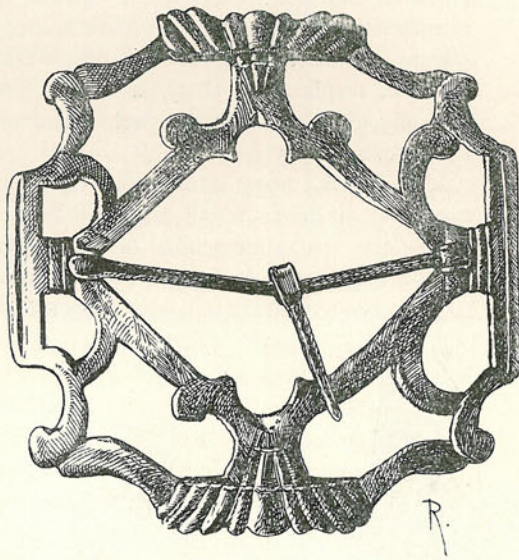
badon választhatja, de megkívántatik, hogy a kompozíció eredeti és modern stílú legyen. Csak teljesen kész munkák fognak figyelembe vétetni; tervrajzok ki vannak zárva. Méretei csak annyiban korlátoztak, a mennyiben kell, hogy az egy rendes lakoszobában elférjen. Jutalma *Lyka Döme* adományából 250 frt. 3. Hazai tárgyú aquarellre. Jutalma *gr. Dessewffy Aurélné* adományából 200 frt. A díjazott mű mindhárom pályázatnál a pályázó művész tulajdona marad. A művek folyó évi október hó végéig a magyar iparművészeti múzeum igazgatóságához (Üllői-út) küldendők, hol közszemlére lesznek állítva. Mind a három díjra csakis magyar állampolgár művész pályázhat. Pályázni lehet névvel vagy jeligével. A pályaművek felett a kör képző- és iparművészeti előadói, állandó művész-szakértői és a kör titkárából alakított bíráló bizottság fog egy hó leforgása alatt dönten. Budapesten, 1898. május hó 20-án, *gróf Dessewffy Aurélné*, a

FELSŐ-MAGYARORSZÁGI ÖVCSAT (SZPINKA).

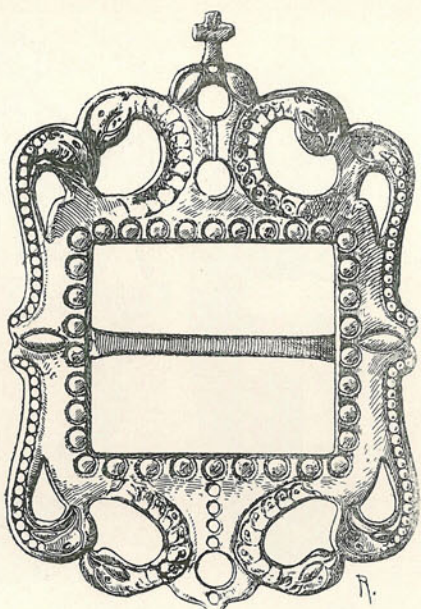
Az iparművészetről a párisi Szalonban érdekes cikkelyt közöl a Kunstgewerbeblatt, a melyből közöljük a következőket: Mióta a Mars-mezei Szalon termei az iparművészet alkotásait is magukba fogadják, azóta számos neves művész elpártolt az úgynevezett magas művésztől, hogy a művészi ipar terén foglalkozzék, más szóval, fölhagytak a képek és szobrok gyártásával, a melyeknek létrevaló jogosultságát egyedül a *múzeumnak* nevezett halottas kamrák adják meg, s a helyett, hogy a kiállítások és képtárak számára dolgozná-

kát, mint a Mars-mezei palotát lebontották s így a hajléktalanná lett két művészi cso-

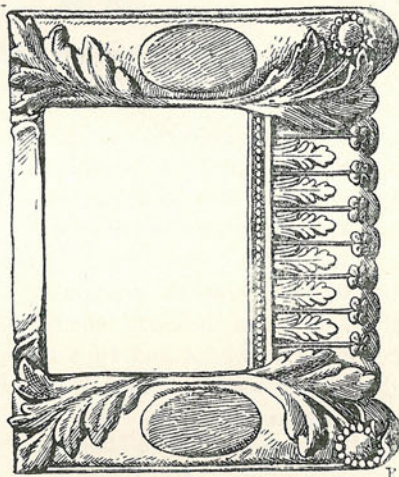
FELSŐ-MAGYARORSZÁGI TARISZNYACSATT.

port kénytelenségből elfogadta a kormánynak azt az ajánlatát, hogy közösen foglalják el a Mars-mezei nagy gépcsarnokot. De csak a földél s a belépő díj közös, mert külön jury ítélkezik a két külön kiállítás felett, melyet a semleges étkező helyiségek választanak el egymástól. Megjegyzendő, hogy az újabbkori művészi kiállításaink borzalmai még soha annyira nem sújtották

FELSŐ-MAGYARORSZÁGI TARISZNYACSATT.

nak, a lakószobák díszítésének szentelik művészetüket. A képzőművészet helyébe az alkalmazott művészet lép s a beau utile lassan bár, de következetesen visszaszorítja a beau inutile-t. Ezt a változást a japáni művészet hatásának köszönjük. Most a párisi Société des artistes is kénytelen követni ifjabb konkurrensének, a Société nationale des beaux-Arts példáját azzal, hogy termeiben helyt ad az iparművészetnek is. Ez évben csak egy Szalon van Párisban, mert az 1900. évi világkiállítás miatt úgy a Champs Elysées nagy kiállítási csarno-

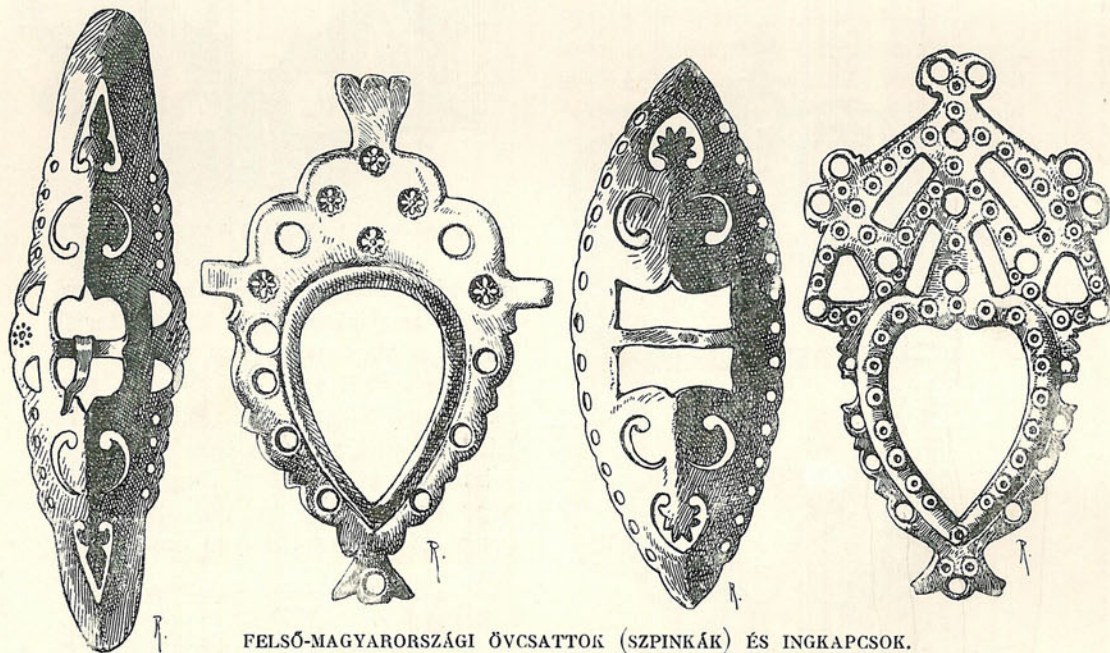

FELSŐ-MAGYARORSZÁGI TARISZNYACSATT.

a nézőket, mint az idei Szalonban, a hol 8000-nél több mű járja kápráztató vitustáncát a szemünk előtt. Ezek között – mindkét Szalont összevéve – csak mintegy 500 az iparművészet körébe tartozik, s ezek jó része kisplasztikai tárgy, a melyek között alig akad olyan, a melynek gyakorlati rendeltetése is van.

Úgy látszik, hogy ezek a művész urak nincsenek tisztában azzal, hogy mit várunk a modern iparművészettől. Nyilván nem tudják, hogy szép, de e mellett *használható* tárgyakat kellene nekik csinálni. Hogy meny-

használják. Így pl. René Lalique igen tetszetős, nyílalakú hajtűket állított ki, de aligha akad majd nő, ki ezeket hajába teszi, mert a tű fejét képező virágok és levelek oly hegyesek és csipkézettek, hogy hájának egy része ezekbe veszne. Szerencsésebben oldotta meg a célszerűség kérdését Henri Nocq, kinek még az az előnye is van, hogy munkáin nem látszik meg az eredetiség hajhászata, mint Laliquenél, a nélkül, hogy elavúlt, vagy banális formákat használna. Gyűrűi, melltüi, medailonjai stb. kivétel nélkül finom ízlésre vallanak,

FELSŐ-MAGYARORSZÁGI ÖVCSATTOK (SZPINKÁR) ÉS INGPAPCSOK.

nyire szem elől tévesztik az iparművészet feladatát, azt ékesen bizonyítja az a tény, hogy nem kevesebb, mint hat művész kézmosdókat állított ki. De téved az, aki azt hiszi, hogy ezeket használni is lehet. Mert a hat közül *háromnak* nincsen nyílása, a melyen a vizet beléjük lehetne önteni, nincsenek csapjuk, a melyen a tiszta vizet ki lehetne eresztetni, de az alsó víztartónak sincsen nyílása, a melyen át a piszkos víz eltávolítható. Hasonló visszasságokat látunk a gyertyatartóknál, ékszereknél stb., a melyek szintén nem alkalmasak arra, hogy

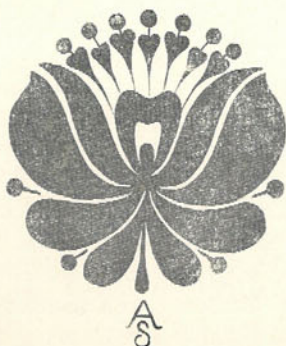
egyszerűek, előkelők, alakjaik újszerűek, de menten a bizarrságtól. Az ötvösség általában ezúttal is, úgy mint az előző években, jó munkákat produkált. Az agyagipart a már régebben jó hírnévnek örvendő Bigot, Clement Massier és Delaharche képviselik. Készítményeik alig különböznek azoktól, a melyeket az előző kiállításokon bemutattak.

Mellettük feltűnik Carabin és Zumbo. Előbbi most csak keramiai és bronztárgyakkal szerepel, míg az előző években bútorokat is állított ki. Kézmosdója fajánszából egyike a tárlat legbecsesebb műveinek.

Zumbo újabban társa lett Carabinnek. Ed-
dig a francia Rivierán lakott s sajátosan
irizáló fazekakat készített. Carabinnek na-
gyon tetszettek Zumbo munkái s társul
hívta maga mellé, s most Carabin mintá-
zatai s a színezésre vonatkozó utasításai
nyomán Zumbo igen érdekes, s különösen
brilláns színük miatt becses agyagárúkat
készít. Gallé és az amerikai Tiffany ezúttal
is remekelnek bájos üveg-díszedényeikkel,
Galland pedig zománcos üveglapokkal lepte
meg a közönséget. Újabban a franciák is
megbarátkoztak a domborított bőrmunkák-
kal, s e téren sok művészi becsű tárgyat
produkálnak. Ezek között legkiválóbbak
Trouvé, Martin munkái. A papirkárpitok-
nak és a falra akasztott képeknek Jaques
Droque üzen hadat, ki bársonyszerű, fes-
tett szöveteket mutatott be. Jean Baffier,
kit eddig is trébelt ezüst- és cintárgyai ré-
vén előnyösen ismertek, ezúttal nem érte
be ezekkel a munkákkal, hanem egy nagy-
szabású festészeti és plasztikai művet, egy
étkező terem fala díszítésének vázlatát állí-
totta ki. E művében a munkának és a csa-
ládnek örömét és bánatát akarja kifejezni.
A fal közepét nagy kandalló foglalja el,
melynek díszítése szüreti jeleneteket ábrá-
zol. Mindkét oldalán fríz csatlakozik hozzá,
jobbra arató ünnep, balra pásztorvigalom.
A fal mellett két kórusszerű szekrény áll,
melyet a teremhez tartozó művészi cinedé-
nyek díszítenek. A simán maradt falakat
erdei és mezei jelenetek fogják díszíteni.
Eddig még csak a kandalló készült el, s
az egész terem harmonikus hatására a szí-

nes vázlatból lehet következtetni. Valóban
megszívlelhetnék a dúsgazdag maecenások
Baffier munkájának tanúságát s így sokkal
egységesebben és célszerűbben díszítenék
lakásaikat, mintha azt tele akasztják szedett-
vedett képekkel.

Vereinigte Werkstätten für Kunst
im Handwerk cím alatt Münchenben egy
vállalat alakult, a melynek célja a modern
irányú iparművészeti törekvéseknek gyakor-
lati úton való megvalósítása. Az egyesülésre
a tavalyi nagy nemzetközi müncheni kiállítás
adta meg az impulzust, a melyen tudvalevő-
leg egy csapat fiatal, tette vágyó s nagy-
tehetségű művész mutatta be először ipar-
művészeti alkotásait. Az eszközök, a melyek-
kel az egyesült műhelyek kitűzött céljaikat
megvalósítani akarják, a következők: Kész-
pénzzel megvásárolnak egyes művészekről
iparművészeti terveket, a melyek nyomán
elkészítetik az illető iparművészeti tárgya-
kat, vagy bizonyos százalékot biztosítanak
nekik az eladásnál elért nyeresémből. Ipa-
rosoknál megrendeléseket tesznek és az
elkészült tárgyak eladását közvetítik, közve-
títenek továbbá minden érintkezést a meg-
rendelők, tervező művészek és iparosok
között. A vállalat élén az agilis festőművész:
Krüger áll, melléje sorakoznak *Obrist* szob-
rász, *Riemerschmied* festőművész, *Dülfer* és
Fischer építészek és mások. Az egyesült
műhelyek már eddig szép sikereket értek el
s mindinkább háttérbe szorítják a kissé
maradi müncheni iparművészeti társulatnak
eladási csarnokait.

Abt S. rajza.